

Σημαντική ανακάλυψη στην Ακρόπολη της Αρχαίας Πάφου

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου ανακοίνωσε τη λήξη της 14ης ετήσιας έρευνας πεδίου του Πανεπιστημίου Κύπρου στην Παλαίπαφο. Οι ανασκαφές 2019 διεξήχθησαν μεταξύ Μαΐου και Ιουνίου 2019 και επικεντρώθηκαν στο οροπέδιο του Χατζηπαπουλλά, ένα χιλιόμετρο ανατολικά του ιερού της Αφροδίτης στα Κούκλια. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του προγράμματος ανάλυσης τοπίου, που υλοποιείται από το 2006 υπό τη διεύθυνση της καθηγήτριας Μαρία Ιακώβου και έφερε στο φως νέα και άγνωστα μνημεία, το οροπέδιο Χατζηπαπουλλάς ήταν η ακρόπολη, δηλαδή το διοικητικό-οικονομικό κέντρο της βασιλικής δυναστείας της Πάφου στην Κυπρο-Κλασική περίοδο (5ος – 4ος αιώνας π.Χ.). Αν και η σημασία του μνημειακού παραγωγικού-αποθηκευτικού συμπλέγματος που ανασκάπτεται τα τελευταία 10 χρόνια στη βόρεια πλευρά του οροπεδίου παραμένει αδιαμφισβήτητη, το σημαντικότερο εύρημα των φετινών ανασκαφών είναι η επιγραφή, η οποία εντοπίστηκε πάνω σε ένα μικρό και, κατά τα άλλα, ασήμαντο όστρακο. Γραμμένη στο ελληνικό συλλαβάριο της Κύπρου με μελανή χρωστική ουσία, η επιγραφή αποτελεί κατάλογο με ποσότητες προϊόντων και επιβεβαιώνει την τή-

ρηση οικονομικών λογαριασμών. Μέχρι σήμερα, η τήρηση οικονομικού αρχείου από πολιτειακό κέντρο (πόλη-βασίλειο) της Αρχαίας Κύπρου, είχε τεκμηριωθεί μόνο στην περίπτωση του ανακτόρου του Ιδαλίου, στο οποίο η ανασκαφείσα δρ Μαρία Χατζηκωστή εντόπισε περί της 700 επιγραφές σε φοινικικό αλφάβητο. Το όστρακο της Παλαιπάφου θα επαναπροσδιορίσει πολλά ιστορικά δεδομένα που αφορούν στο διαχειριστικό σύστημα των πολιτειών της Αρχαίας Κύπρου.

Μονάδες 1-8: Το τμήμα του συμπλέγματος που έχει ανασκάψει ως σήμερα η αποστολή του Πανεπιστημίου Κύπρου έχει έκταση 930 τετραγωνικών μέτρων και για τον εντοπισμό των δαπέδων απαιτείται η αφαίρεση επικώσεων που φτάνουν τα 2μ. Αντιπροσωπεύει περίπου το 30% του συνόλου του μνημείου στο οποίο μέχρι στιγμής έχουν ανασκαφεί 8 μονάδες. Το 2019 επετεύχθη η ολοκλήρωση της ανασκαφής της Μονάδας 5, στην οποία εντοπίστηκε λεκάνη μύλου από μαλακό ασβεστόλιθο. Το βοτσαλωτό δάπεδο είχε αναιρέσει τη χρήση αρχαιότερου δαπέδου, το οποίο διατρέχει λίθινος αγωγός που καταλήγει

σε επίσης λίθινο λουτήρα στη Μονάδα 6.

Στη Μονάδα 7, όπως και στις περισσότερες μονάδες, το υλικό των επικώσεων δείχνει ότι πάνω από τις ισόγειες μονάδες υπήρχε όροφος. Το δάπεδο του ορόφου ήταν κατασκευασμένο από λείο επίχρισμα ενώ η στέγη έφερε μεγάλα κεραμίδια (στρωτήρες και καλυπτήρες) διακοσμημένα με ερυθρές ταινίες. Η ανάπτυξη της ανακαφής προς τα δυτικά απε-

κάλυψε τη μέχρι σήμερα πλέον εντυπωσιακή μονάδα με εμβαδόν 25 τ.μ. [ΕΙΚ.9]. Η Μονάδα 8 διαθέτει ένα εξαιρετικά καλοδιατηρημένο δάπεδο από επίχρισμα, το οποίο είχε κοπεί εσκεμμένα για τη δημιουργία 6 αβαθών στρογγυλών κοιλοτήτων. Στο βόριο τμήμα της είναι τοποθετημένη μεγάλη λεκάνη μύλου διαμέτρου 1,5μ. Στο κέντρο της διακρίνεται το σημείο στο οποίο θα στηριζόταν άξονας που θα κρατούσε

ζεύγος αντικριστών κάθετων κυλίνδρων. Ένα περίπου μέτρο νότια της λεκάνης εντοπίσθηκε πιθάρι ύψους 1.5μ., το οποίο είναι εξολοκλήρου βυθισμένο κάτω από το δάπεδο. Είναι πολύ πιθανόν η Μονάδα 8 να είναι μονάδα ελαιοπαραγωγής, στην οποία διεξάγεται το πρώτο στάδιο, δηλαδή η σύνθλιψη - από ελαιόκαρπο σε ενιαία μάζα ελαιοπολτού. Τα 6 κοιλώματα (ίσως χρησιμοποιήθηκαν για την αρχική τοποθέτηση των ζεμπιλιών με τον ελαι-

πολότο πριν οδηγηθούν στο ελαιοπιεστήριο (δεύτερο στάδιο). Με τις ενδελεχείς δειγματοληψίες που διεξάγονται σε κάθε μονάδα ώστε να γίνονται οι ενδεδειγμένες μικροσκοπικές αναλύσεις, θα προσδιοριστούν τα προϊόντα που διαχειριζόταν η Μονάδα 8.

Τέλος, ολοκληρώθηκε η ανασκαφή της Μονάδας 2 (εμβαδόν 11 τ.μ.), στην οποία είχε βρεθεί από το 2016 μεγάλη

ποσότητα κοχυλιών πορφύρας. Οι σωροί της πορφύρας ήταν τοποθετημένοι σε δάπεδο από μεγάλες πλίνθους που είχαν κατασκευασθεί σε μήτρα. Το συνολικό βάρος των κοχυλιών που είχαν αποθηκευθεί στη Μονάδα 2 για δευτερογενή επεξεργασία, ανέρχεται σε 430 κιλά. Αν και η παραγωγή της εξαιρετικά πολύτιμης χρωστικής ουσίας της πορφύρας τεκμηριώνεται από την Εποχή του Χαλκού, τα στάδια της βιομηχανικής της πα-

ραγωγής δεν έχουν τύχει επαρκούς τεκμηρίωσης. Γι' αυτό και το Ίδρυμα Λεβέντη θα είναι ο κύριος χορηγός διεθνούς συνάντησης, που οργανώνει η Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας και το the Institute for Aegean Prehistory Study Center for East Crete στις 1-2 Νοεμβρίου 2019 με τίτλο, The materiality of purple dye production and use in Cyprus and the Aegean from Prehistory to the Late Roman period.

